

RANDERS KOMMUNE

POLITIK FOR TILGÆNGELIGHED

2024

OM POLITIKKEN

Politik for Tilgængelighed er blevet til som en del af arbejdet med byrådets vision. Politikken tager desuden udgangspunkt i FN's Handicap-konvention og reglerne om tilgængelighed og lige muligheder.

Politikken sætter de overordnede rammer for, hvordan Randers Kommune arbejder med at sikre god tilgængelighed både i vores byer, på vejene og i vores naturområder. Politikken skal ses i sammenhæng og samspil med øvrige af Randers Kommunes politikker - bl.a. Politik for borgere med særlige behov, Fritids- og Idrætspolitikken, Kulturpolitikken samt Uddannelsespolitikken.

Ud over Politik for Tilgængelighed er der desuden en række love, bekendtgørelser og reglementer mv., der indeholder specifikke krav til tilgængelighed i forbindelse med vores bygninger, adgang til handicap-parkering mv.

Politikken er blevet til bl.a. med input fra Handicaprådet.

INDHOLD

Om Politikken	2
Forord	3
God tilgængelighed for alle	5
Oplysning og information	10

FORORD

Randers Kommune skal være et godt sted at bo og vokse op og et godt sted at arbejde og drive virksomhed. Sådan lyder vores vision, og derfor arbejder vi ud fra en overordnet politisk målsætning om, alle skal have muligheder for at være en del af fællesskabet, færdes i kommunen og deltage i samfundslivet i bred forstand.

Derfor vil vi arbejde for en god tilgængelighed i kommunen.

Der har ikke altid været fokus på at sikre god tilgængelighed. Første gang der blev formuleret krav til tilgængelighed for "personer med nedsat bevægelses- og orienteringsevne", som det hed dengang, var i Bygningsreglementet fra 1977. Her blev der indført en række krav, som især handlede om at sikre gode adgangsforhold og stille krav til indretningen af boliger og bygninger. De krav er nu en integreret del af vores arbejde, som vi fortsætter med denne politik.

I denne Tilgængelighedspolitik sætter byrådet især fokus på to overordnede temaer:

- Universelt design
- Oplysning og information

God tilgængelighed er en fordel for alle, både for personer med nedsat funktionsevne og alle andre, som lejlighedsvist bevæger sig rundt i byen med barnevogn, krykker mv. Med universelt design vil vi gøre os umage for at finde gode tilgængeligheds-løsninger, der kommer alle til gode.

Oplysning og information kan være særligt vigtigt for personer med fysiske, psykiske eller kognitive udfordringer, fordi forberedelse og viden om f.eks. parkeringsforhold, adgang til handicaptolletter, ramper mv. kan være afgørende. Et skridt på vejen til at sikre god tilgængelighed er derfor via oplysning og information.

Det er ikke muligt at gøre alt i vores omgivelser tilgængeligt. Denne politik fremhæver, hvilke områder vi primært har fokus på.

Vi ser frem til at omsætte politikken til praksis i samarbejde med råd, nævn og brugergrupper, der efterspørger gode tilgængelige løsninger samt på tværs af kommunens politiske fagudvalg.

Torben Hansen
Borgmester

Frank Nørgaard
Formand for miljø- og teknikudvalget

Handicaporganisationernes Hus er verdens mest tilgængelige kontorhus og viser, at det er muligt at bygge et kontorhus efter principperne om universelt design, så det kan bruges af alle – med eller uden handicap

GOD TILGÆNGELIGHED FOR ALLE

– MED UNIVERSELT DESIGN

Universelt design er et arkitektonisk begreb, der tager afsæt i at designe og indrette det offentlige rum på en måde, så alle føler sig velkomne og inkluderet. Med universelt design tilstræbes det, at der arbejdes med god tilgængelighed uden, at det nødvendigvis er synligt, at der tages særlige hensyn til bestemte målgrupper. Løsninger, der falder naturligt ind i omgivelserne, er med til at skabe ligeværdighed og rum til alle. Det handler ikke blot om de fysiske rammer, men også om at gøre det muligt for alle, at deltage i fælles aktiviteter og oplevelser.

Universelt design handler om mere end fysisk tilgængelighed. Der er snarere tale om en metode eller et menneskesyn, der skal være med til at sikre, at vores bygninger, boligområder og offentlige byrum bliver tilgængelige og inkluderende på tværs af forskellige målgrupper. Det gælder blandt andet personer med handicap, men det gælder også at gøre det fysiske rum inkluderende på tværs af aldersgrupper, køn, kulturer mv. Universelt design defineres dermed langt bredere, end de minimumskrav til tilgængelighed, der fremgår af Bygningsreglementet. Alle skal så vidt muligt kunne bevæge sig frit i vores bymiljøer.

TILGÆNGELIGHED I BYER OG BYGNINGER

Indretningen af vores bygninger, pladser og mødesteder har stor betydning for, at stederne kan anvendes ligeværdigt af alle uanset køn, alder og eventuelle fysiske eller kognitive funktionsnedsættelser.

At sikre tilgængelighed via universelt design indebærer et styrket samarbejde både internt i kommunens forvaltning og i kommunens dialog med eksterne aktører som bl.a. bygherrer og projektudviklere.

Randers Kommune har gode muligheder for at anvende universelt design som et bærende princip, når kommunen selv er bygherre. Det gælder eksempelvis, når vi renoverer eller bygger nye skoler, daginstitutioner, ældrecentre mv.

Kommunen inddrager og indtænker allerede tilgængelighed og universelt design, så vidt det er muligt, i forbindelse med en række nye byggerier og ved ombygning af eksisterende bygninger og udearealer.

Vi vil have et mål om at sætte øget fokus på, at gøre tilgængelighed for alle til en rød tråd gennem alle byggeriets processer fra udstykning af grunde, lokalplanlægning og byggemodning til selve byggeprocessens forskellige faser. Jo tidligere tilgængelighed

tænkes ind jo bedre løsninger, kan vi finde. Det kan vi bl.a. understøtte ved at sikre, at der udføres tilgængelighedsrevision i forbindelse med alle større byggeprojekter.

Randers Kommune kan ikke på samme vis stille krav om universelt design overfor private bygherrer og projektudviklere, når der bygges og udvikles nye boligområder. Men vi kan indgå i en konstruktiv dialog med eksterne aktører for at sætte fokus på universelt design i forbindelse med byudvikling i Randers.

Mange boliger og byrum, i såvel Randers by som i vores landsbyer, er opført længe før der blev stillet krav til tilgængelighed. Det er ikke muligt at gøre alt tilgængeligt. Men selv gamle gader, stræder og bygninger kan gøres mere tilgængelige, hvis vi gør os umage. Ofte kan vi med relativt små greb gøre en stor forskel.

Universelt design, der er fleksibelt i forhold til forskellige menneskers behov, viser hvordan det fysiske miljø i vores bygninger og omgivelser, kan være med til at understøtte, at alle er en del af samfundet. Det er også vigtigt at undgå såkaldt "dark design", hvor indretning af gader og pladser afholder bestemte målgrupper fra at tage ophold.

Universelt design imødekommer ikke alene personer med fysiske handicaps men også personer med psykiske og kognitive udfordringer. Nogle personer ønsker f.eks. generelt at undgå store og åbne pladser. Desuden kan tryghedsskabende lys bidrage til at gøre det mere trygt og sikkert at bevæge sig rundt i byen efter mørkets frembrud.

TILGÆNDELIGHED I TRAFIKKEN

Vi arbejder ligeledes med at sikre god tilgængelighed, også når det gælder vores veje, stier og øvrige infrastruktur. Målet er også her, at god tilgængelighed tænkes ind fra starten og kommer flest mulige til gode.

Når vi arbejder med tilgængelighed på vores veje, stier mv. har vi en særlig fokus på at skabe gode forhold på de ruter, der anvendes af mange mennesker.

Der udføres en såkaldt tilgængelighedsrevision i forbindelse med alle større anlægsprojekter for at sikre, at nye vejprojekter er så tilgængelige som muligt inden de anlægges og tages i brug.

Det er ikke altid muligt at opfylde alle hensyn og ønsker ift. tilgængelighed i trafikken.

I nogle tilfælde vil der være en række modsatrettede hensyn, da de løsninger, der tilgodeser en gruppes behov i trafikken nogle gange vil være en barriere for andre. F.eks. er kantsten en vigtig ledelinje for blinde og svagtseende, mens det kan opleves som en fysisk barriere for en kørestolsbruger eller en, der kommer med en barnevogn eller rollator. Derfor vil det i mange tilfælde være nødvendigt at indgå kompromisser, da kørestolsbrugere, cyklister, svagtseende og andre trafikanter ikke har samme behov.

I krydset ved Tørvebryggen/
Hvidemøllevej er der arbejdet med
at sikre god tilgængelighed.

Randers Naturcenter gør meget ud af at tilbyde naturoplevelser og aktiviteter for alle. Naturcentret deltager i projektet "Natur for alle" i samarbejde med bl.a. Videnscenter om Handicap og Naturstyrelsen.

Gudenåparken og Vorup Enge – tilgængeligheden er forbedret i samarbejde med Aage V. Jensen Naturfond.

Manglende tilgængelighed kan også skyldes, at der ikke er plads til at udvide det pågældende fortov eller cykelsti. I så fald vurderes det, hvordan vi sikrer den bedst mulige tilgængelighed i det konkrete projekt. På gader, der skal håndtere stigende vandmængder, vil der også kunne opstå nogle udfordringer i forhold til tilgængelighed – f.eks. på grund af etablering af højere kantsten.

Vi vil fortsat have fokus på en tæt dialog med Handicaprådet i de situationer, hvor det ikke er muligt at tilgodese alle gruppers behov eller hvor der er behov for at prioritere mellem projekter og strækninger.

Også når det gælder den kollektive trafik vil Randers Kommune arbejde for at sikre god tilgængelighed. Det vil vi gøre i vores dialog med Midttrafik og Region Midt.

Midttrafiks bestyrelse besluttede i 2021, at elektriske ramper skal være et krav i alle nye kontrakter i bybusser samt på de lokale og regionale ruter. Midttrafik er derudover også opmærksom på at øge tilgængeligheden for andre grupper – f.eks. mennesker med demens samt via solsikke-samarbejdet, der er et symbol på usynlige handicaps.

Randers Kommune vil ligeledes, når det er muligt, arbejde for at øge tilgængeligheden på busstoppestederne.

TILGÆNGELIGHED I NATUREN

Nem adgang til naturen har en stor betydning for vores oplevelse af livskvalitet og sundhed. Derfor vægter vi det højt, at der er adgang for alle til forskellige naturoplevelser.

Nogle mennesker ønsker at benytte naturen til rekreative aktiviteter, som f.eks. fiskeri, sejlsads mv., mens andre primært bruger naturen til at søge ro og mental restitution.

For personer med fysiske funktionsnedsættelser er det oftest de fysiske barrierer, der kan være begrænsende for adgangen til naturen. Vi arbejder i mange af vores naturområder i Randers med universelt design, så stier og udendørs faciliteter understøtter, at alle borgere får adgang til oplevelser i naturen. Adgang til bænke og toiletfaciliteter kan være med til at gøre naturområder mere tilgængelige for de borgere, der har behov for at tage et hvil undervejs.

For personer med psykiske eller kognitive begrænsninger kan det være ekstra væsentligt, at finde naturområder med stilhed og ro.

Fælles for alle er ønsket om en overskuelig, tryk og sikker adgang til naturen.

Vi sætter fokus på tilgængelighed i naturen både i forbindelse med nye tiltag og når vi forbedrer de eksisterende grønne områder. Vi samarbejder med andre organisationer, foreninger og frivillige om at skabe større tilgængelighed i naturen. Vi benytter de eksisterende og nye digitale platforme for at synliggøre naturoplevelser for alle.

OPLYSNING OG INFORMATION

For nogle mennesker kan det være forbundet med utryghed at opsøge nye steder. Det kan eksempelvis være afgørende at vide, hvor der er adgang til parkering, handicptoiletter, ramper, elevatorer mv. inden man forlader hjemmet. Derfor kan gode muligheder for at opsøge relevant information være med til at give øget tryghed og understøtte god tilgængelighed.

På kommunens hjemmeside findes der en oversigt over, hvor der er adgang til offentlige handicptoiletter og handicapparkeringspladser. Men vi ønsker at samle endnu flere informationer på Randers Kommunes hjemmeside og gøre disse nemmere at navigere i. Målet er, at det bliver nemt for alle at komme rundt og deltage i de mange oplevelser i kommunen.

Randers Kommune har desuden stor fokus på webtilgængelighed, som handler om at alle oplysninger på kommunens hjemmeside gøres tilgængelige for alle.

Det er ikke alle borgere, der har lige nemt ved at finde oplysningerne digitalt. Denne gruppe omfatter bl.a. ældre borgere, hvor nogle tidligere har været digitalt selvhjulpne, men som ikke er det mere. Men gruppen kan også omfatte nogle grupper af unge, socialt udsatte borgere eller borgere med anden etnisk baggrund.

Vi vil derfor sikre, at der løbende sker en vurdering af, hvordan vi bedst når ud til de ikke-digitale borgere. Det kan f.eks. ske i form af trykte pjecer, annoncer i de lokale ugeaviser, magasiner mv. Desuden er der hjælp at hente i Borgerservice for de borgere, der har brug for støtte til at navigere i de digitale informationer.

Informationsskilte i bybilledet og ved offentlige bygninger er en anden kilde til information, som hjælper borgerne med at orientere sig. Nogle personer med læsevanskeligheder eller nedsat syn kan have svært ved at orientere sig via disse skilte. Vi vil derfor i højere grad have fokus på, at alle kan få de samme oplysninger f.eks. ved at anvende blindskrift og QR-koder, hvor det giver mening.

Endelig vil vi arbejde for, at informationsskilte og lignende i kommunens egne bygninger, som omfatter skoler, daginstitutioner, ældrecentre mv. bliver tilgængelige for alle.

Langå Hundeskov ligger i et naturskønt og tilgroet fredskov-område og har et handicapvenligt stisystem.

www.langaa-hundeskov.dk

FRA POLITIK TIL PRAKSIS

Arbejdet med at sikre god tilgængelighed foregår på tværs af forvaltninger og fagområder i Randers Kommune.

Der er mange gode muligheder for at forbedre tilgængeligheden på stort set alle de områder, hvor kommunens medarbejdere enten direkte eller indirekte møder borgerne. Det gælder på vores skoler og daginstitutioner, kultur- og fritidstilbud, oplevelser i naturen, trafikale løsninger etc.

Arbejdet med tilgængelighed indgår desuden som en fast og integreret del af kommunens anlægsopgaver for såvel byggeprojekter, vejanlæg mv. Her er brugen af tilgængelighedsrevisorer med til at sikre, at tilgængelighed tænkes ind i projekterne.

For at sikre, at politikken overordnede visioner bliver omsat til praksis, vil byrådet fremover hvert andet år få en redegørelse for, hvilke konkrete aktiviteter og tiltag, der er gennemført med henblik på at understøtte en bedre tilgængelighed for alle.

